

Звіт
про результати відвідування місця несвободи
для виконання функцій національного превентивного механізму

29.05.2023

м. Харків

Загальна частина

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 24.05.2023 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) у складі:

Омарова Руфата Мурад огли, головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівника групи НПМ;

Бохвалова Андрія Михайловича, головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Красноперова Сергія Георгійовича, представника громадської організації, здійснили планове відвідування місця несвободи: **комунальної установи Ржавецький психоневрологічний інтернат Харківської обласної ради.**

Засновник: Харківська обласна рада. Заклад підпорядкований: Департаменту соціального захисту населення Харківської обласної військової адміністрації.

Місцезнаходження: вулиця Весела, 43, село Ржавець, Харківський район, Харківська область.

Керівництво установи:

Шаповал Олексій Степанович – директор (на посаді з 2011 року по теперішній час).

Згідно з Положенням про комунальну установу Ржавецький психоневрологічний інтернат (далі – інтернат, установа), затвердженим розпорядженням голови Харківської обласної ради, пансіонат є стаціонарною інтернатною установою для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно із висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті (далі – підопічні). Основним завданням інтернату є забезпечення належних умов проживання психічно хворих осіб, які потребують стороннього догляду і допомоги. До інтернату приймають

на державне утримання психічно хворих осіб, які досягли пенсійного віку, та інвалідів I та II груп чоловічої статі старші 18 років з психоневрологічними захворюваннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги та яким, згідно з медичним висновком не протипоказано перебування в інтернаті, незалежно від наявності батьків або родичів, зобов'язаних їх утримувати за законом з метою їхнього соціального захисту.

Установа функціонує з 1946 року як будинок для інвалідів Великої Вітчизняної війни хворих на туберкульоз, з 1956 року як дитячий будинок-інтернат; з 1982 року – психоневрологічний інтернат для громадян чоловічої статі з розумовою відсталістю та психічними захворюваннями.

Комплекс інтернату складається з житлових, допоміжних та господарчих підрозділів, до складу яких входять: житловий двоповерховий корпус №1, житловий одноповерховий корпус № 3, медичний пункт, харчоблок з їдальнею, адміністративна будівля, лазня-пральня, господарський склад, продовольчий склад, гараж, артезіанські свердловини з водогоном, водонапірна вежа та насосна станція, морг, свинарник-корівник, котельня.

Інтернат забезпечується теплом від власної котельні, яка працює на твердому паливі. Для забезпечення безперебійної роботи котельні в інтернаті наявний електрогенератор потужністю 13 кВт. Водопостачання здійснюється від власної артезіанської свердловини, підігрів води здійснюється завдяки встановленим водонагрівачів.

Для забезпечення безперебійного електропостачання установа отримала від Харківської обласної військової адміністрації благодійну допомогу у вигляді генератора Leroy-Somer 60/400V. 11.05.2023 року був укладений договір з ліцензійним підприємством на підключення генератора до електромережі живлення. Але, на дату проведення моніторингу генератор не підключений до мережі та не введений в експлуатацію у зв'язку з відсутності фінансування.

Територія закладу огорожена, доглянута, з висадженими деревами, квітковими клумбами, є облаштовані зони відпочинку.

Кімнати облаштовані необхідним інвентарем. В них чисто, постільна білизна і рушники чисті. Підопічним дозволено облаштовувати свої кімнати відповідно до власних побажань. Будівлі пансіонату в цілому відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, правилам техніки безпеки та мають усі види комунального благоустрою для проживання підопічних.

Інтернат розрахований на перебування 110 осіб. У день моніторингового візиту в установі перебувало 105 підопічних, з них дієздатних – 62 особи, недієздатні – 43, опіку над ними здійснюють родичі. Забезпечують життєдіяльність пансіонату та догляд підопічних здійснюють 72 працівника.

Підопічні проживають у двох корпусах. У двоповерховій будівлі корпусу № 1 в кімнатах проживають по 4 особи. Дотримуються санітарно-гігієнічні вимоги в приміщеннях загального користування, житлових кімнатах та на харчоблоці.

Кожний з підопічних забезпечений засобами гігієни. Для ліжкових хворих

наявний достатній запас пелюшок та памперсів. У туалетних кімнатах є мило та гаряча вода.

Підопічні мають можливість для користування особистими речами, створено умови для їх зберігання в житлових кімнатах. У підопічних є мобільні телефони, якими вони користуються для зв'язку з рідними та знайомими. Для перегляду телевізійних передач встановлено телевізори в загальних місцях користування та в окремих кімнатах підопічних.

У окремо розташованому одноповерховому корпусі № 3 проживають 12 підопічних, які за станом психічного здоров'я більш здатні до самообслуговування. Для їхнього проживання створено належні умови. У кімнатах є розвивальні ігри, ноутбук, проведено WI-FI. Облаштовано окрему кімнату для занять творчістю, поробками з бісеру, малювання, вишивання.

Вирішено питання щодо організації дозвілля підопічних. В інтернаті є працівник, відповідальний за організацію культурно-дозвілдової діяльності. Враховуються потреби осіб з психічними розладами у культурно-дозвіллових заходах відповідно до методичних рекомендацій щодо організації культурно-дозвілдової діяльності для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Мінсоцполітики України від 16.01.2018 № 46.

В інтернаті є футбольне поле. Для відпочинку підопічних наявне приміщення – літній павільйон для проведення культурно-масових заходів (актовий зал), але воно потребує ремонту, тому значних фінансових витрат. Керівництво інтернату вживає заходи щодо пошуків шляхів фінансування з благодійних джерел та інвестиційних проектів для виготовлення проектно-кошторисної документації та ремонту павільйону.

У закладі організовано чотириразове харчування підопічних, у тому числі дієтичне, з урахуванням стану здоров'я осіб, що проживають в інтернаті, в межах натуральних норм харчування. Розподіл за дієтичними столами відбувається згідно з записами в історії хвороби підопічних. Наявне перспективне меню. Харчування підопічних здійснюється в дві зміни. Графік харчування, затверджений наказом «Про харчування» від 04.01.2021 № 16о, відповідає режиму харчування, а саме: сніданок – 8:00-8:30, обід – 12:30-13:30, полуденок – 16:00-16.30, вечеря – 19:30-20:00.

Підопічні, які пересуваються з ускладненням, харчуються в корпусах у спеціально обладнаній кімнаті для приймання їжі. Страви для підопічних, які пересуваються з ускладненням, санітарка-роздавальниця доставляє лише у чистому санітарному одязі та промаркованому, закритому кришками посуді.

Контроль під час кожного приймання їжі підопічними здійснюють безпосередньо: сестра медична з дієтичного харчування, сестра медична чергова, молодша медична сестра (санітарка-палатна).

Харчоблок з їдальнею укомплектовані необхідним інвентарем та посудом. Працівники харчоблоку забезпечені необхідним спецодягом та миючими засобами.

Шеф-кухар та інші працівники харчоблоку особисто розписуються

у Журналі здоров'я працівників харчоблоку про відсутність дисфункції кишечника та гострих респіраторних інфекцій, який веде сестра медична старша. Шеф-кухарю підпорядковані кухонні робітники, які у роботі також дотримуються вищенаведених санітарних вимог.

Своєчасність проходження медоглядів працівниками харчоблоку контролює сестра медична старша. Працівники харчоблоку проходять медичні огляди відповідно до чинного законодавства.

На продовольчому складі не виявлено продуктів харчування, термін придатності яких минув. Продукти зберігаються належним чином у спеціально обладнаному приміщенні.

Витрати на утримання одного підопічного в день складають 123,14 грн. на харчування та 11,00 грн. на – медикаменти.

В установі наявна Ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю терапія, психіатрія, загальна практика – сімейна медицина, за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.08.2017№ 948).

Медичний пункт розташований в окремій будівлі, в ньому розташовується кабінет де приймає лікар загальної практики-сімейний лікар та сестра медична старша. Маніпуляційний кабінет розташований в медичному пункті, в ньому знаходиться пост чергової медичної сестри. Маніпуляційний кабінет обладнано сухожарочною шафою та кварцовою лампою.

Є в наявності приймально-карантинне відділення. При надходженні до інтернату нових підопічних їх ізолюють в вищезазначене відділення, де підопічні перебувають до повного проходження карантинних заходів. Підопічні проходять санітарну обробку та медичний огляд. Приймально-карантинна кімната має 2 ліжка, має окремий фонд постільної білизни та посуду.

Всі підопічні в інтернаті заключили декларації про вибір лікаря з надання первинної медичної допомоги. Особам, що мають фізичні обмеження в пересуванні та лежачим хворим лікар складав декларації на території інтернату. Декларації складені з лікарем Комунального некомерційного підприємства «Мереф'янська центральна районна лікарня» (далі – районна лікарня). Другий примірник Декларації знаходяться у медичних картках підопічних.

Медичне обслуговування підопічних здійснює медичний персонал установи загальною штатною чисельністю 37,50 штатних одиниці:

- лікар-психіатр – 1,0 шт. од.,
- лікар загальної практики – сімейний лікар – 0,5 шт. од.,
- сестра медична старша – 1 шт. од., сестри медична – 4 шт. од.,
- сестра медична – 0,5 шт. од.,
- сестра медична з дієтичного харчування – 1 шт. од.,
- дезінфектор – 0,5 шт. од., сестра-господиня – 1 шт. од.,
- молодша медична сестра (санітарка-палатна) – 19 шт. од.,
- молодша медична сестра (санітарка-супровідниця) – 1,0 шт. од.,
- молодша медична сестра (санітарка-ванниця) – 3 шт. од.,

молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 3 шт. од.,
молодша медична сестра (санітарка-роздавальниця) з виконанням функцій
кухонного робітника – 2 шт. од.

Медичними сестрами здійснюється щоденний температурний скрінінг
підопічних та персоналу, вимірювання артеріального тиску. Результати
вимірювання заносяться до спеціальних журналів.

У разі погіршення стану здоров'я до підопічних викликають швидку, яка
приїжджає до установи протягом 15-20 хвилин.

Стаціонарна медична допомога, допомога хворим, що потребують
термінового хірургічного втручання, або хворим на хвороби, яким не може бути
надана медична допомога в умовах інтернату, надається спеціалістами районної
лікарні.

Лікар призначає лікування, а сестра медична старша згідно призначень
видає ліки на пост черговій сестрі медичній та веде облік виданих ліків в журналі
обліку медикаментів. Медичний персонал слідкує за особистою гігієною
підопічних. Заміна білизни та банні процедури проводяться один раз у 7 днів, або
за необхідністю частіше санітаркою-ванницею. Лежачим підопічним заміна
білизни та водні процедури проводяться кожного дня та при необхідності.
Підопічні мають можливість здійснювати особисту гігієну, вони забезпечені
засобами особистої гігієни у повному обсязі згідно з чинними нормами.

У медичній частині є достатній запас медикаментів для лікування
підопічних відповідно до медичних призначень. Медичних препаратів та ліків з
простроченим терміном використання не виявлено. При отриманні лікарських
засобів, які закупаються за рахунок бюджетних коштів, на упаковки
лікарських засобів нанесено спеціальне позначення – штамп з написом
«Бюджетна закупівля».

Здійснюється фіксація тілесних ушкоджень підопічних відповідно до вимог
наказу МВС України і МОЗ України від 06.07.2016 № 612/679 «Про порядок
обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб
у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та
інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції».

Розроблено та коригуються індивідуальні програми реабілітації, а також
ведеться контроль за їх виконанням. Індивідуальні програми переглядаються
відповідно до встановлених строків. Всіх підопічних забезпечено кріслами
колісними та іншим розумним пристосуванням відповідно до потреб осіб
з інвалідністю.

Усі підопічні щеплені від коронавірусної інфекції.

З метою реалізації права підопічних на отримання інформації про свої права
та обов'язки, в інтернаті наявна актуальна інформація про права підопічних та
телефони і адреси посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі
порушення їхніх прав.

Пансіонат налагодив співпрацю з благодійними та волонтерськими
організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та
використовується на потреби підопічних.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 16.09.2021, за його результатами було надано керівництву інтернату такі рекомендації:

внести до посадових інструкцій персоналу пункт про заборону катувань відповідно до вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

забезпечити безперешкодний доступ до питної води для лежачих мешканців інтернату, та обладнати кімнати кнопками виклику персоналу;

облаштувати душові кімнати перегородками між душовими лійками;

відновити роботу вентиляторів у приміщеннях душових кімнат житлового корпусу №1;

налагодити співпрацю з центрами з надання безоплатної правової допомоги та правозахисними організаціями.

Листом від 22.10.2021 № 662 заклад повідомив Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про виконання всіх рекомендацій.

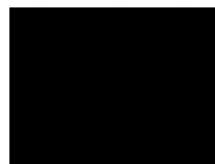
18.02.2022 Департаментом соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації проведено аудиторську перевірку щодо управління бюджетними коштами (оцінки ефективності) Комунальної установи Ржавецький психоневрологічний інтернат за 2021 рік та зроблено висновок щодо належної якості організації процесів.

22.02.2022 Харківським районним управлінням Головного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Харківській області проведено планову перевірку щодо дотримання інтернатом вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки. За результатами проведення заходу державного нагляду (контролю) встановлено відсутність порушень вимог законодавства

За результатами моніторингового візиту групою НПМ порушень прав підопічних не виявлено.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фотознімки, отримані за результатами відвідування інтернату; довідкові матеріали інтернату.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі
регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Руфат ОМАРОВ

